

طرح درس

"اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماریها"

ارزش: 2 واحد نظری

گروه هدف: دانشجویان دوره کارشناسی پرستاری

طول دوره: 34 ساعت

مدرس: دکتر مهرانگیز ابراهیمی ممقانی – استادیار دانشکده بهداشت و تغذیه

هدف کلی درس: انتقال اطلاعات لازم در مورد اصول اپیدمیولوژی و پزشکی پیشگیری، علل ایجاد و چگونگی

انتشار بیماریها در جامعه و ارائه اطلاعات اختصاصی در مورد همه گیری شناسی بیماریهای شایع کشور

جلسه اول:

- آشنایی با دانشجویان
- بیان سرفصل، اهداف
- منابع درسی و شیوه ارزیابی
- تعریف سلامت و بیماری
- تاریخچه اپیدمیولوژی
- تعریف اپیدمیولوژی
- جمع بندی بحث

جلسه دوم:

- پرسش و پاسخ
- اهداف اپیدمیولوژی
- کاربرد های اپیدمیولوژی
- جمع بندی

جلسه سوم:

- پرسش و پاسخ در مورد جلسه قبلی
- آشنایی با سیر طبیعی بیماریها
- مبانی بیماریزایی و عوامل موثر در بروز بیماریها
- مدل های علیتی مختلف در بروز بیماریهای عفونی و غیر عفونی
- سطوح پیشگیری
- انواع اپیدمیولوژی
- جمع بندی

جلسه چهارم:

- پرسش و پاسخ
- واژه های متداول در اپیدمیولوژی
- مبانی اپیدمیولوژی بیماریهای عفونی
- جمع بندی

جلسه پنجم:

- پرسش و پاسخ
- اندازه گیری ها در اپیدمیولوژی

- شاخصهای اندازه گیری ابتلاء و کاربرد آنها
- میزان ها و انواع آن در اپیدمیولوژی (میزانهای خام، اختصاصی و استاندارد شده)
- جمع بندی

جلسه ششم:

- پرسش و پاسخ
- میزانهای شیوع و بروز
- میزانهای میرایی
- شاخصهای جمعیتی و آمارهای حیاتی
- شاخصهای اندازه گیری مرگ و میر از بیماریها
- شاخصهای شدت بیماریها
- جمع بندی

جلسه هفتم:

- پرسش و پاسخ
- تغییرات شدت بیماری ، زنجیره عفونت ، تغییرات تظاهرات عفونت ، منابع عفونت، روشهای انتقال ،
- الگوی ایجاد بیماری ، اقدامات کنترل و پیشگیری
- اپیدمیولوژی بیماریهای منتقله از راه تماس جنسی (STD)
- اپیدمیولوژی عفونتهای بیمارستانی
- جمع بندی

جلسه هشتم:

- پرسش و پاسخ
- بر گزاری امتحان میان ترم
- اپیدمیولوژی بیماریهای شایع عفونی : سل، بروسلوز و مالاریا
- جمع بندی

جلسه نهم:

- پرسش و پاسخ
- اپیدمیولوژی بیماریهای شایع عفونی قابل پیشگیری توسط واکسن
- آشنایی با برنامه واکسیناسیون (EPI) در ایران
- جمع بندی

جلسه دهم:

- پرسش و پاسخ
- اپیدمیولوژی بیماریهای مزمن، حوادث و سوانح
- عوامل موثر بر سوانح و حوادث
- اقدامات کنترل و پیشگیری
- جمع بندی

جلسه یازدهم:

- پرسش و پاسخ
- غربالگری (Screening)
- مطالعات تشخیصی (Diagnostic study)
- آشنایی با مفاهیم حساسیت (Sensitivity)، ویژگی (Specificity) و ارزشهای اخباری (Predictive values)
- جمع بندی

جلسه دوازدهم:

- پرسش و پاسخ
- انواع مطالعات اپیدمیولوژیک
- مطالعات مشاهده ای و انواع آن
- مطالعات توصیفی و انواع آن
- جمع بندی

جلسه سیزدهم:

- پرسش و پاسخ
- آشنایی با مطالعات مشاهده ای تحلیلی
- کاربرد مطالعات تحلیلی و انواع آن
- مطالعات مقطعی تحلیلی
- تجزیه و تحلیل داده های مطالعات مقطعی تحلیلی
- جمع بندی

جلسه چهاردهم:

- پرسش و پاسخ
- مطالعات مورد- شاهدی
- مزایا و معایب مطالعات مورد- شاهدی
- تجزیه و تحلیل داده های مطالعات مورد- شاهدی
- جمع بندی

جلسه پانزدهم:

- پرسش و پاسخ
- مطالعات همگروهی و انواع آن
- مزایا و معایب مطالعات همگروهی
- تجزیه و تحلیل داده های مطالعات همگروهی
-

جلسه شانزدهم:

- پرسش و پاسخ
- آشنایی با مطالعات تحلیلی مداخله ای
- آشنایی با مطالعات تجربی حیوانی
- کاربرد کارآزماییهای بالینی و انواع آن
- کارآزماییهای بالینی قبل و بعد (Repeated measures)
- جمع بندی

جلسه هفدهم:

- پرسش و پاسخ
- کارآزماییهای بالینی تصادفی کنترل دار (Parallel design RCT)
- کارآزماییهای بالینی متقاطع (Cross-over RCT)
- اهمیت Random allocation در کارآزماییهای بالینی
- اهمیت کورسازی (Blinding) در کارآزماییهای بالینی
- جمع بندی

جلسه هیجدهم:

- امتحان پایان ترم

شیوه ارزیابی دانشجو:
امتحان میان ترم و پایان ترم

منابع درسی بر اساس آخرین ویرایش :

- 1- مبانی اپیدمیولوژی : مازنر. ترجمه: کیومرث ناصری
- 2- اصول و روشهای اپیدمیولوژی- جمعیت شناسی و آمارهای بهداشتی. جلد اول. ترجمه: دکتر حسین شجاعی تهرانی
- 3- اپیدمیولوژی پزشکی ترجمه: دکتر محسن جانقربانی
- 4- دستور العمل واکسیناسیون در ایران
- 5- اپیدمیولوژی گوردیس